

Asociația Foștilor Deținuți Politici din România

ALBUM MEMORIAL

Monumente închinare jertfei,
suferinței și luptei
împotriva comunismului

© 2011 AFDP ROMANIA. TOATE DREPTURILE REZERVATE. IMAGINILE SÎNTE ÎN PROPRIETATEA AFDP ROMANIA.

ASOCIAȚIA FOȘTILOR DEȚINUȚI POLITICI DIN ROMÂNIA
AFDPR

ALBUM MEMORIAL

Monumente închinare jertfei,
suferinței și luptei împotriva comunismului

Ediția a II-a revizuită și adăugită

Editura ZIUA
2004

Editor: Ionel Nicu Sava
Concepție și design: Mihaela Șchiopu
Redactor: Aurelia Năstase
Prelucrare imagine și tehnoredactare: Iuliana Constantinescu
Culegere text: Laura Vlădescu
Fotografii: AFDPR, Dan Marinescu (Ziua)

© AFDPR, 2004

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

DUMITRESCU, CONSTANTIN TICU

Album memorial AFDPR / Constantin Ticu Dumitrescu - București: Ziua, 2004

ISBN: 973-86292-8-4

061:3-058.566(948) A.F.D.P.R.

Printed in Romania

www.editura.ziua.ro

Cuprins

Marile simboluri ale rezistenței anticomuniste	4	Monumentele victimelor comunismului	
Cuvânt înainte	6	Monumentele din Maramureș	
Monumentul de la Jilava	8	Monumentele din Mehedinți	
Calvarul Aiudului	10	Monumentele din județul Mureș	
Monumentele din județul Alba	18	Monumentele de la Oradea	
Monumentul de la Chisindia-Arad	24	Monumentul de la Bicaz (Neamț)	
Troița-monument al rezistenței anticomuniste din Bacău	26	Monumentele din județul Argeș	
Monumentul închinat memoriei martirilor din Bistrița-Năsăud	28	Monumentul de la Târgșor	
Monumentul de la Călărași	30	Monumentele din Satu Mare	
Monumentul de la Botoșani	32	Monumentele din județul Sibiu	
Monumentele din județul Brașov	34	Monumentul de la Sighet (Maramureșul istoric)	
Monumentele din județul Brăila	44	Monumentele din județul Suceava	
Monumentele de la Buzău	54	Monumentul de la Timișoara	
Monumentele din Caraș-Severin	60	Monumente pentru deportații în Bărăgan	
Monumentul de la Covasna	68	Monumentul din județul Tulcea	
Monumentele din județul Cluj	70	Monumentele din județul Vrancea	
Monumentul din județul Dâmbovița	78	Monumentul de la Paris	
Memorialul Poarta Albă	80	Troița de la Geneva	
Monumentul de la Cobadin	86	Locuri de detenție	
Monumentul de la Galați	90	Închisori	
Monumentul de la Gheorghieni	94	Machete	
		Asociația Foștilor Deținuți Politici din România	

IULIU MANIU (1873–1951)

A fost una dintre cele mai strălucitoare personalități politice românești. Încă din tinerețe s-a angajat în centrul acțiunilor memorandiste din 1892-1894, urmând linia predecesorilor săi din care a descins, aceea a lui Simion Bărnuțiu și Iuliu Coriolan. La 1 decembrie 1918, Marea Adunare Națională de la Alba Iulia îl alege președinte al Consiliului Dirigent, contribuind astfel decisiv la procesul de făurire a statului unitar român.

Sub flamura Partidului Național, în fruntea căruia ajunge ca președinte în 1919, în succesiunea lui Ioan Rațiu și Gheorghe Pop de Băsești, partid care, prin fuziune, în 1926, cu Partidul Tărănesc al lui Ion Mihalache își ia denumirea de Partidul Național Tărănesc, congresul alegându-l ca președinte, se angajează cu toată ființa și dăruirea în consolidarea tânărului stat român. Atât ca senator, cât și ca deputat ales în toate legislaturile interbelice, precum și ca președinte al Consiliului de Miniștri de-a lungul a trei mandate între 1928 și 1933, contribuie preponderent la constituirea bazelor legislative și constituționale ale României.

ELISABETA RIZEA (1912-2003)

Elisabeta Rizea din Nucșoara, Argeș, simbol al rezistenței anticomuniste țărănești, și-a dat obștescul sfârșit în seara lui 5 octombrie 2003. A fost legătura vitală a grupului de rezistență armată Arsenescu-Arnăuțoiu cu satul și a devenit cunoscută românilor abia după 1989.

Ea a fost unul dintre martorii zdrobitori în acest veritabil proces al comunismului care este "Memorialul Durerii" – realizat la televiziunea publică de către Lucia Hossu Longin.

După 23 august 1944 a condus bătălia democrației românești, devenind un simbol al rezistenței naționale în fața comunismului. În urma procesului din noiembrie 1947, la venerabila vârstă de 75 de ani, comuniștii au îndrăznit să-l condamne de trei ori la muncă silnică pe viață și alte zeci de ani de temniță grea, tocmai pentru patriotismul său curat, pentru curajul său fizic și moral.

La 5 februarie 1953 a fost ucis la închisoarea Sighet. Corpul său, tras de picioare de un deținut de drept comun supravegheat de un gardian, s-a izbit treaptă de treaptă pe scara ce cobora în curtea închisorii, de unde, cu o căruță, este dus în cimitirul săracilor, călăii aruncându-i rămășițele pământeste în groapa comună, pentru ca nimeni să nu știe unde zac, spre a nu fi deshumate și sfințite după datina străbună.

Astfel a dispărut ultimul mare om politic din perioada interbelică, un mare patriot care a pus interesele țării mai presus decât interesele personale. Lipsit de egoism, a trăit modest, ținuta sa morală necunoscând nici o abdicare. Mișcându-se în cadrul democratic, a promovat legalismul riguros dus până la puritanism, intronând în politica românească morala creștină.

Elisabeta Rizea a intrat în lupta contra comuniștilor spre sfârșitul anilor '48, când soțul său, Gheorghe, s-a alăturat grupului Arsenescu-Arnăuțoiu. Țintuită în lanțuri, torturată cu sălbăticie de Securitate pentru a-i trăda pe partizani, femeia a rămas cu sechele toată viața. Dar nu a trădat. A fost condamnată la 25 de ani de muncă silnică și i-a fost confiscată averea. A scăpat, prin grațiere, după șase ani de închisoare. În anii din urmă, Regele Mihai I al României a vizitat-o pe Elisabeta Rizea de mai multe ori, în semn de prețuire pentru dârzenia și pentru sacrificiul său.

MARILE SIMBOLURI ALE REZISTENȚEI ANTICOMUNISTE

JULIU MANIU

ELISABETA RIZEA

Cuvânt înainte

În perioada celor aproape 45 de ani de teroare comunistă (1945-1989), România a devenit o țară a crimei organizate, a camerelor de tortură, a temnițelor și lagărelor de exterminare.

În tot acest timp, un popor întreg a trăit în spaimă, în umilință, minciună și delațiune.

Toate acestea nu ar fi fost posibile dacă partidul comunist român nu ar fi organizat cu sprijinul Moscovei și nu ar fi dirijat acel diabolic aparat de opresiune denumit *Securitate*. Toate cadrele acestui aparat, fără nici o deosebire, au acționat și au făcut parte din această poliție politică.

Pentru a ascunde și a șterge urmele Genocidului roșu, din indicațiile C.C. al P.C.R., securitatea, miliția și justiția comunistă au început – printre altele –, încă din 1969, o vastă operațiune de selectare și distrugere a arhivelor proprii, precum și de falsificare a unor date și documente importante.

Deși pare paradoxal, această acțiune a continuat și după revoluția anticomunistă și antisecuristă din decembrie '89 (să ne amintim de descoperirile întâmplătoare de la Jieț și Berevoiești unde au fost arse mii de documente ale securității).

După 1999, aceste operațiuni au continuat sub acoperirea Legii 187/1999 (la adăpostul sintagmelor „siguranță națională”, „securitatea ca poliție politică” ș.a.m.d.).

Cea mai clară dovadă a continuării acțiunii de ștergere a urmelor Genocidului comunist este refuzul regimului Iliescu prin SRI, SIE etc. de a respecta chiar și Legea 187/1999, în care a fost transformat până la mutilare „Proiectul Ticu” privind deconspirarea securității. Pentru că, fără a avea cheile tuturor depozitelor arhivelor Securității și în mod special fără a primi toate cartotecile, băncile de date, microfilmele etc., activitatea CNSAS este practic blocată.

Toate aceste realități demonstrează că revoluția din decembrie '89 a fost transformată într-o simplă rotire de cadre, puterea rămânând de fapt în mâinile acelorași structuri securisto-comuniste din eșalonul doi.

Nouă, celor care am supraviețuit atâtor încercări, ne este dat să vedem astăzi cum călăii a zeci de mii de români și asupritorii noștri sau mercenarii și progeniturile lor dețin funcții de decizie în stat sau controlează mafiotic viața economico-financiară a țării, după ce s-au îmbogățit peste noapte prin jaf, corupție și „inginerii financiare”.

S-a îndrăznit însă și mai mult, întrucât se încearcă oficializarea versiunii că odioasa Securitate și securiștii ei, prin patriotismul și profesionalismul lor (sic!), au apărat România de teroriștii din munți și de bandele fascisto-maniste sau de trădătorii și spionii imperialiștilor.

Totodată, într-o vastă diversiune s-au pus în circulație date și informații din care ar reieși că Genocidul comunist n-a existat întrucât n-au fost arestați decât 2-3.000 de teroriști, spioni și criminali de război, din care câteva sute ar fi decedat prin „moarte naturală”.

Ceea ce este și mai grav este faptul că o parte din istoricii noștri preia ca bune asemenea date false și informații nocive.

Nu se ține seama de dovezile irefutabile care stau la îndemâna oricărui om de bună credință. Prima dintre ele o reprezintă baza de date a Ministerului Muncii care, prin aplicarea DL 118/990, a identificat cu documente oficiale că, după 1990, mai erau în viață peste 100.000 de foști deținuți politici, aceștia reprezentând categoria tinerilor arestați la vârsta de 17-24 ani sau a celor arestați după anii 1959-1960. Însă masa celor închiși de regimul comunist avea vârsta cuprinsă între 25-80 de ani, foști deținuți care în cea mai mare parte au decedat până în 1990.

După cum nu se ține seama că între anii 1945-1989 au existat peste 130 de locuri de detenție (închisori și lagăre), din care unele, cum ar fi Jilava, Aiud, Poarta Albă, Gherla, aveau capacitatea de a deține în jur de 10.000 de oameni odată.

Plecând de la asemenea date incontestabile și de la alte documente, rezultă că sub comunism peste două milioane de oameni au fost arestați, deținuți în închisori și lagăre, deportați sau strămutați și capturați de trupele sovietice după 23 august (nu luați prizonieri, pentru că ostașii români încetaseră luptele, respectând prevederile armistițiului).

Dintre toți aceștia, circa 15-20% au fost uciși prin împușcare sau exterminați în închisori ori lagăre de muncă forțată. Trupurile lor au fost aruncate în gropile comune sau în mormintele fără cruce, care sunt răspândite de la Timișoara până la Vladivostok.

În afara acestora, alte mii de cetățeni români provenind din lumea țăranilor înstăriți, a intelectualilor ori a militanților partidelor istorice au fost ridicați în miez de noapte de la casele lor și uciși prin împușcare pe marginile șanțurilor ori în străfunduri de codru sau au dispărut fără urmă.

Numele și numărul tuturor acestor martiri nu se vor ști niciodată, pentru că s-a făcut și se face totul spre a se șterge orice urmă.

În memoria și spre cinstirea lor, Asociația Foștilor Deținuți Politici din România (AFDPR), prin filialele sale, a început încă din 1991 să ridice monumentele expuse în acest album, precum și altele care nu au fost încă fotografiate.

Aceste monumente vor rămâne peste timp drept mărturie a ceea ce a însemnat comunismul și totodată locuri de pelerinaj și închinare pentru eroii noștri martiri ca și pentru toți cei care au luptat și au suferit în temnițele și lagărele de exterminare din țară.

Statul român postdecembrist nu s-a implicat financiar, exceptând unele instituții locale, toate monumentele cuprinse în acest album fiind inițiate și construite prin grija și eforturile membrilor AFDPR și în mod deosebit prin strădania președinților de filiale.

Unele din aceste monumente au fost ridicate în apropierea unor groaznice închisori sau lagăre ale morții, cum sunt cele de la Aiud, Poarta Albă, Gherla, Târgșor, Pitești, Insula Mare a Brăilei, Baia Sprie, Nistru, Cavnic, Miercurea Ciuc, Suceava, Botoșani sau Bicăz.

De asemenea, s-au înălțat monumente în unele din localitățile din zonele muntoase în care s-au purtat lupte inegale cu trupele de securitate ori în satele în care au avut loc răzmerițe ale țăranilor ce refuzau să se colectivizeze. Astfel, sunt prezentate în acest album monumentele de la Teregova, Caransebeș, Sâmbăta, Nucșoara, Meidanchioi, Chisindia, Răstolnița, Ibănești, Mânzălești, Mesentea, Oravița, Vadu Roșca.

În album sunt prezentate și monumentele ridicate în diferite orașe din țară, cum sunt cele din Alba Iulia, Bistrița-Năsăud, Brăila, Cugir, Călărași, Drobeta Turnu Severin, Oradea, Reșița, Satu Mare, Târgoviște, Timișoara, iar, dincolo de hotare, la Paris și Geneva.

Unele dintre aceste sfinte monumente sunt adevărate opere de artă, altele sunt modeste dar cu adânci semnificații.

Sunt în curs de construire sau în stadiu de proiect alte monumente în orașele Cluj, Târgu Mureș, Oradea, Craiova și Râmnicu Vâlcea.

În acest context trebuie menționat că Guvernul actual a stabilit printr-o Hotărâre publicată în Monitorul Oficial sprijinul financiar al inițiativei din 1994 a președintelui AFDPR de a se ridica la București „Monumentul Național al Jertfei și Luptei Împotriva Comunismului”. Locul propus: Piața Presei Libere. Lucrarea: Aripă - arh. Mihai Buculei.

Fie ca toate aceste sfinte monumente să rămână, de-a lungul timpului, spații de aducere aminte, de pelerinaj și închinare. Pentru ca generațiile care vin să știe și să nu uite că milioane de români s-au împotrivit comunismului, iar sute de mii de oameni provenind din elita politică și intelectuală a țării, din rândurile tineretului idealist, dintre țăranii sau învățători, preoți ori ofițeri ai Armatei Regale au suferit ori s-au jertfit apărând demnitatea patriei și valorile democrației.